

ADVIES
Raad Volwassenenonderwijs

13 september 2005

RVOL/MDR/ADV/001

Advies over de conceptnota decreet volwassenenonderwijs

Advies over de conceptnota decreet volwassenenonderwijs

1 Situering

Op 12 mei 2005 vroeg de afdeling Volwassenenonderwijs van het departement Onderwijs aan de Vlor advies over een conceptnota voor een nieuw decreet volwassenenonderwijs, waarin de minister van Onderwijs, Vorming en Werk de uitgangspunten en de krachtlijnen voor dit nieuwe decreet heeft bepaald.

Het is de bedoeling van de minister om het nieuwe decreet zo mogelijk vanaf september 2006, en uiterlijk vanaf januari 2007 in werking te laten treden.

Voor de voorbereiding van zijn ontwerpadvies stelde de Raad Volwassenenonderwijs 4 thematische werkgroepen aan. Zij reflecteerden over het nieuwe concept voor het volwassenenonderwijs vanuit de volgende invalshoeken:

- aanbod en missie
- consortia en regionale werking
- kwaliteitszorg
- financiering

De Raad Volwassenenonderwijs brengt in zijn vergadering van 13 september 2005 met eenparigheid van stemmen (bij 3 onthoudingen) onderstaand advies uit in aanwezigheid van 19 stemgerechtigde leden.

2 Aanbod & missie van het volwassenenonderwijs

De raad beaamt dat het een belangrijke maatschappelijke taak van het volwassenenonderwijs is om “achterstelling” in het algemeen tegen te gaan en om mensen die hun eerste kans op het behalen van een diploma secundair of hoger onderwijs gemist hebben, een volwaardige tweede kans te bieden. Toch mist hij in de conceptnota een voldoende **brede missiebepaling**. De raad houdt vast aan een brede missie, zoals beschreven in zijn missietekst van 2002¹: *“Het volwassenenonderwijs verwelkomt cursisten met verschillende motivaties en houdt rekening met reële leerbehoeften van volwassenen. Het wil cursisten een tweede kans bieden om na een onafgewerkte onderwijsloopbaan een gelijkwaardig diploma te behalen. Het wil cursisten toelaten een erkende kwalificatie te behalen om hun inzetbaarheid op de arbeidsmarkt te handhaven of te vergroten, hun persoonlijke ontwikkeling, hun maatschappelijke integratie of talenkennis te verhogen of zich bij te scholen, te vervolmaken of te herscholen.”*

In deze formulering kadert zowel een beroepsgericht als een niet-beroepsgericht aanbod, een diplomagericht zowel als een niet-diplomagericht aanbod, en zowel het levenslang als het levensbreed leren. Beide sporen moeten telkens als gelijkwaardig beschouwd worden.

¹ Raad Volwassenenonderwijs, *Een nieuwe missie voor het onderwijs voor sociale promotie*. 30 april 2002. (RVOL/MDR/ADV/004)

De raad verwoordt voorts enkele beschouwingen bij:

- **het arbeidsmarktgerichte aanbod**

De raad wijst erop dat alle opleidingen in het OSP *in se* arbeidsmarktgericht zijn. De competenties, doelstellingen en leerinhouden zoals zij voor het OSP zijn uitgeschreven, moeten dus toelaten de cursist in te zetten op de arbeidsmarkt.

De raad merkt evenwel op dat de motivatie van de individuele cursist niet noodzakelijk arbeidsmarktgericht is. De cursist kan professionele opleidingen ook volgen voor zijn persoonlijke ontwikkeling, of om maatschappelijke en sociale motieven,...

De raad wijst er ook op dat de arbeidsmarktgerichtheid van een opleiding niet alleen wordt bepaald door de competenties, maar ook door de afnemers. Zij kunnen oordelen dat competenties die verworven zijn in een "huishoudelijke" opleiding, voldoende zijn voor de uitoefening van een bepaalde taak (bijv. bij schaarste op de arbeidsmarkt).

Eenzelfde bedenking geldt ook voor de "opleidingen gericht op vervolgeducatie" van de centra voor basiseducatie bijv., die ook de interesse kunnen wegdragen van cursisten die niét gericht zijn op doorstroming.

De raad vindt dat inzake arbeidsmarktgerichte programmatie, duidelijke prioriteiten zouden moeten gelegd worden in functie van **prioritaire noden** (afstemming van vraag en aanbod).

De raad wijst ook op de noodzaak om de studiebewijzen die het volwassenenonderwijs uitreikt, te erkennen (certificaten in het modulair volwassenenonderwijs), en op de nood aan een **kwalificatiestructuur** die alle kwalificaties binnen en buiten onderwijs in kaart brengt. Pas dan kan er voor het afnemend veld duidelijkheid zijn over de waarde van de studiebewijzen; zowel voor de werkgevers als voor de cursisten zelf. De raad merkt op dat "certificaten" laag gewaardeerd worden, en dat de sectoren tot op heden onvoldoende gesensibiliseerd zijn om in overleg met de overheid hun regelgeving aan te passen of de certificaten te erkennen. De raad merkt hierbij nog op dat de makers van de kwalificatiestructuur niet alleen voor de toekomst moeten werken, maar ook de studiebewijzen die in het verleden zijn uitgereikt, een plaats moeten geven.

- **het diplomagerichte aanbod**

De raad heeft heel wat vragen bij de conceptnota, waar het gaat over het afschaffen van **graden en onderwijsvormen**. De raad verwerpt de denkpiste om onderwijsvormen los te laten niet *a priori*, maar hij vindt dat dit een beweging is die globaal in onderwijs moet gebeuren, zoniet wordt de studiebekräftiging van het volwassenenonderwijs onherkenbaar.

Hij vindt het noodzakelijk om de doelgroep die nu bediend wordt via het **hogere onderwijs voor sociale promotie**, ook in de toekomst een maatschappelijk relevant aanbod te kunnen blijven verzekeren. De raad pleit voor een duidelijke plaats van het HOSP in het "tertiair" onderwijs, een duidelijke studiebekräftiging met civiel effect, en mogelijkheden tot aansluiting bij de BaMa-structuur. De raad is van mening dat het werken met de Europese kwalificatiestructuur (die 8 niveaus onderscheidt) of ISCED, een aantal problemen en discussies over het HOSP kan oplossen. Mogelijks kunnen

via die weg ook nog andere opleidingen aansluiting vinden bij de BaMa-structuur (bijv. bepaalde VIZO-opleidingen) .

- **afstandsleren en e-leren**

De raad merkt op dat afstandsleren en e-leren weinig aan bod komen in de conceptnota. De raad dringt aan op een actiever beleid dan tot nu toe het geval is geweest, en dringt er bij de overheid op aan:

- een elektronisch leerplatform voor alle CVO's en CBE's ter beschikking te stellen of te faciliteren;
- middelen te voorzien voor deskundigheidsbevordering van centra en leerkrachten inzake ICT en inzake "digitale didactiek";
- middelen te voorzien voor de aanmaak en het beheer van geschikte en herbruikbare leermiddelen (*content management*);
- de expertise te valoriseren die in het volwassenenonderwijs in bestaande initiatieven terzake reeds is opgebouwd;
- de toegankelijkheid van dit aanbod voor alle burgers bewaken.

De uitdagingen waar het volwassenenonderwijs vandaag voor staat op dit vlak, zijn enorm. De raad betwijfelt of de financiële inspanningen die hiervoor nodig zijn, enkel vanuit onderwijs kunnen komen, in de wetenschap dat andere actoren in de volwasseneneducatie voor dezelfde uitdagingen staan en ook expertise bezitten.

De raad dringt daarom aan op een "**strategisch urgentieplan**" voor het **elektronisch ondersteund leren in Vlaanderen**, en suggereert om voor een project van dergelijke omvang en reikwijdte, een beroep te doen op Europese gelden (zoals ook het project "modularisering" in het voltijds beroepsonderwijs met Europese middelen is gefinancierd geworden).

- **de organisatie van het onderwijsaanbod**

In het veld groeit de overtuiging dat modulair onderwijs beter tegemoet komt aan de leerbehoeften van volwassen cursisten, in de mate waarin de modulaire trajecten een meer flexibele organisatie toelaten en inhoudelijk inspelen op onmiddellijke behoeften, ze volwassenen toelaten hun studie (of een onderdeel ervan) op een zo kort mogelijke termijn af te werken, waarbij ze zelf hun studietempo te bepalen en laten variëren zodat de combinatie gezinsleven-werken-studeren haalbaar wordt.

Desalniettemin is de raad niet overtuigd van de opportuniteit van een verplichte veralgemening. Sommige opleidingen lenen er zich niet toe. Er zijn opleidingen denkbaar, bijv. "Ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting", waar men de cursist geen dienst bewijst door hem een groot aantal in- en uitstapmomenten te bieden, omdat dat in de praktijk leidt tot 'shopping'-gedrag en voortijdig onderbreken van de studies.

De raad vindt wel dat op termijn een opleiding enkel **hetzij modulair, hetzij lineair** kan worden aangeboden, op voorwaarde dat voor opleidingen die in de toekomst enkel modulair worden aangeboden, voor de centra de mogelijkheid blijft bestaan om, in de praktische organisatie van hun opleidingsaanbod, meerdere modules te clusteren tot grotere pakketten, en met grotere inhoudelijke gehelen te werken, en dat een concept van "maatwerk" behouden blijft, in het bijzonder in de basiseducatie.

Het voortzetten en uitbreiden van de modulariseringsbeweging kan enkel mits een afdoende tegemoetkoming voor de administratieve verwerking van de organisatie van modulair onderwijs.

De raad vraagt dat **cursisten met specifieke onderwijsbehoeften** extra middelen zouden ontvangen om het volgen van “inclusief volwassenenonderwijs” mogelijk te maken en ze uiteindelijk ook in het arbeids- en opleidingscircuit te kunnen inschakelen. De raad stelt voor te onderzoeken welke de maatschappelijke noden inzake volwasseneneducatie die doelgroepen hebben. Voor cursisten die geen inclusief onderwijs aankunnen, vraagt de raad om te onderzoeken of er uitvoering wordt gegeven aan het koninklijk besluit op het buitengewoon onderwijs², dat toelaat dat BuSO-scholen ook “buitengewoon onderwijs voor sociale promotie” inrichten.

² Koninklijk besluit houdende de omschrijving van types en de organisatie van het buitengewoon onderwijs en vaststellende de toelatings- en behoudsvoorwaarden in de diverse niveaus van het buitengewoon onderwijs. Goedgekeurd op 28 juni 1978; B.S. 29 augustus 1978. Art. 2 & 3.

3 Consortia en regionale werking

De conceptnota stelt een regionaal en netoverstijgend samenwerkingsconcept voor tussen centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) en centra basiseducatie (CBE's), met voor beide sectoren een zekere schaalvergroting.

3.1 Regionaal samenwerken

De raad onderschrijft de noodzaak om op regionaal niveau tot een nauwere samenwerking te komen tussen de verschillende actoren in het volwassenenonderwijs:

- CVO's van het eigen net,
- CVO's van verschillende netten,
- CVO's en CBE's.

3.1.1 Bevoegdheden van het consortium

1 PROGRAMMATIEBEVOEGDHEID

De raad onderschrijft de visie dat de aanbieders van volwassenenonderwijs via onderling **overleg tot bindende afspraken** moeten kunnen komen, om een voldoende gevarieerd en behoeftedekkend aanbod in hun regio te verzekeren, dat toegankelijk is voor alle doelgroepen van potentiële cursisten (welk aanbod: zie hoger onder punt 2).

De raad ziet in een regionale samenwerking ook kansen voor een betere **doorstroming** van cursisten tussen CBE's en CVO's en tussen de CVO's die deel uitmaken van een consortium. Samenwerking opent ook kansen om de beschikbare infrastructuur optimaal te benutten en voor een betere regionale profilering van het volwassenenonderwijs.

De raad onderschrijft ook het principe om in het aanbod van het volwassenenonderwijs rekening te houden met **regionale opleidingsbehoeften** en is het met de overheid eens dat het wenselijk is dat verschillende aanbieders van volwassenenonderwijs in een regio, hierover overleggen. De raad zocht evenwel tevergeefs in de conceptnota naar een antwoord op de vraag hoe men die afstemming op regionale behoeften zal realiseren, en met welk instrument men die behoeften zal detecteren. De raad acht het opportuun dat de consortia betrokken zijn bij de uitvoering van een behoefteonderzoek. Maar het is de vraag of het wenselijk en financieel haalbaar is dat elk consortium zelf zo'n behoefteonderzoek uitvoert?

De raad onderschrijft het uitgangspunt van een rationeel en behoeftedekkend aanbod per regio, maar vraagt zich af of consortiumvorming daar een goed medium voor is. De voorbeelden van het secundair en het hoger onderwijslandschap doen toch vragen rijzen bij de "rationaliteit" van het aanbod. Of het aanbod "behoeftedekkend" zal zijn, zal volgens de raad sterk afhangen van de kwaliteit van het instrumentarium voor behoeftedetectie.

2 ANDERE BEVOEGDHEDEN?

De afweging of de aanbieders van volwassenenonderwijs regionaal nog andere taken en bevoegdheden gezamenlijk aanpakken, moeten de aanbieders zelf maken volgens de raad, en met de middelen die de betrokken centra daarvoor willen inbrengen. De raad denkt o.m. aan een mogelijke bundeling van expertise inzake EVC, bepaalde administratieve taken, de opvolging van de wet welzijn (veiligheids- en milieureglementering) enz.

Bevoegdheden inzake personeel moeten voor de raad, om principiële redenen, voorbehouden blijven aan de inrichtende machten (CVO's) en aan de besturen (CBE's).

Wat de rechten en plichten van de cursisten betreft, wijst de raad erop dat er de laatste jaren een positieve kentering is gekomen in het volwassenenonderwijs via het centrumreglement. Geschillen met cursisten moeten op centrumniveau worden opgelost.

3 CONCLUSIE

De raad is voorstander van een samenwerkingsmodel waarbij de aanbieders van volwassenenonderwijs via afspraken tot een rationeel aanbod en tot coördinatie van dat aanbod komen, en op een oordeelkundige manier omgaan met resultaten van behoefte detectie.

Hoewel programmatie-initiatieven het recht blijven van elk individueel centrum, moet rekening gehouden worden met het behoefteplan en moet een beslissing worden genomen in dialoog met de andere partners binnen het consortium. Die afspraken zullen het voorwerp uitmaken van een convenant tussen de partners van het consortium.

Het inspelen op de beleidsprioriteiten van de overheid, zal eveneens het voorwerp uitmaken van een convenant, verder in deze tekst "beheersovereenkomst" genoemd, tussen de partners van het consortium enerzijds en de minister anderzijds.

3.1.2 De juridische structuur van de consortia

De raad is geen voorstander van een verplichte VZW-structuur. Zo'n structuur vergt zowel voor het Gemeenschapsonderwijs als voor het officieel gesubsidieerd onderwijs een aangepaste decretale basis (voor het Gemeenschapsonderwijs een aanpassing van het bijzonder decreet) en een overdracht van bevoegdheden.

Het Gemeenschapsonderwijs wil in het algemeen, onder geen beding, een wijziging van het bijzonder decreet.

De raad vindt dat de partners binnen de regio de juridische vorm van het samenwerkingsverband vrij moeten kunnen bepalen. De raad vraagt dat de overheid daartoe decretaal een geschikt raamwerk zou aanreiken, dat niet in tegenspraak is met het bijzonder decreet van het Gemeenschapsonderwijs noch met de wetten en decreten van toepassing op het officieel gesubsidieerd onderwijs

De raad stelt vast dat ook bij andere opleidingsverstrekkers (bijv. SYNTRA), consortiumvorming geen gemakkelijke operatie is gebleken.

De raad vindt het belangrijk dat de consortia de mogelijkheid zouden hebben om met de andere actoren in de volwasseneneducatie samen te werken, hetzij door als consortium samen te werken met deze andere actoren, hetzij door andere actoren op te nemen in het consortium. De raad vraagt dan ook om voor de consortiumvorming in het volwassenenonderwijs een kader te creëren dat afstemming met (en desgevallend later ook toetreding van) andere partners mogelijk maakt.

3.1.3 De vertegenwoordiging van de centra binnen de consortia

De conceptnota heeft het over "vrijwillige toetreding", maar de raad merkt op dat het niet duidelijk is wat de **consequenties** zijn als men niet toetreedt (onder meer inzake financiering

en aanbod), en dat de toetreding hoe dan ook impliceert dat men binnen het consortium afspraken maakt en respecteert (zie verder in punt 5.2 p. 18).

Voor de raad is het voornaamste in de consortiumwerking dat er garanties zijn dat de samenwerking niet vrijblijvend is; de raad verwacht dat deze garanties ontstaan via de af te sluiten convenants en beheersovereenkomsten.

Wat de vertegenwoordiging van de verschillende centra binnen een consortium betreft, is de raad van oordeel dat de principes **decretaal** moeten bepaald worden.

Volgens de raad moet elk CVO dat een **vestigingsplaats** heeft in een regio, de mogelijkheid hebben om tot het consortium van die regio toe te treden. De raad stelt voor om voor de inventarisatie van de vestigingsplaatsen, de laatste referentieperiode voorafgaand aan de datum van inwerkingtreding van het nieuwe decreet als uitgangspunt te nemen, en deze te beschouwen als de startpositie; nadien zouden er in principe geen “regiovreemde” vestigingsplaatsen mogen bijkomen.

De raad bereikte hierover evenwel geen eensgezindheid; het officieel gesubsidieerd onderwijs vindt het behoud van alle huidige vestigingsplaatsen van CVO's in niet-aangrenzende regio's geen evidentie.

De raad is voorstander van een evenredige vertegenwoordiging van de CVO's, op basis van hun aantal **lesuren-cursist**, en stelt voor ook hier de laatste referentieperiode voorafgaand aan de inwerkingtreding van het nieuwe decreet als uitgangspunt te nemen. Voor de CBE's kan het aantal deelnemersuren niet het enige criterium zijn: er moet een correctiefactor zijn, die rekening houdt met de specificiteit van de doelgroepen en de opdrachten. De raad is voorstander van een **bescherming van het aanbod basiseducatie** in elk consortium en van een gegarandeerde vertegenwoordiging van de CBE's.

3.1.4 Aandachtspunten bij de afbakening van de regio's

De raad wijst erop dat het afbakenen van regio's een operatie is die zeer doordacht zal moeten gebeuren. De raad vindt dat ook rekening moet worden gehouden met de invalshoek van de gebruikers zelf (de “sociale kaart” en de mobiliteitsstromen).

3.2 Schaalvergroting

De raad onderschrijft de vooropgestelde minimumnorm van 120 000 lesuren-cursist als benedengrens voor de CVO's; de opportuniteit van een geleidelijke verdere schaalvergroting dient verder onderzocht te worden.

Voor de centra basiseducatie pleit de raad ervoor om de vooropgestelde timing “fusie – toetreding consortia” om te wisselen. De raad is voorstander van die toetreding, maar vindt het beter de “consortium-operatie”, die voor de sector toch vrij ingrijpend is, goed te laten verlopen, en pas daarna verdere fusies te overwegen. De raad meent dat, naast fusies, ook andere vormen van samenwerking tussen centra basiseducatie mogelijk zijn. Hij vindt een rationele inplanting van centra basiseducatie binnen een regio in functie van een behoeftedekkend aanbod, prioritair.

3.3 Vereisten voor de oprichting van regionale consortia

De oprichting van regionale consortia moet voor wat de CVO's betreft, een aantal essentiële elementen uit de schoolpactwet m.b.t. de uitvoering van de vrijheid van onderwijs

respecteren. De schoolpactwet bevat o.m. tegenstelbare en redelijke erkennings- en subsidiëringsvoorwaarden; deze garanties moeten ongewijzigd gewaarborgd blijven in een nieuw decreet op het volwassenenonderwijs.

- Aan **fundamentele onderwijshervormingen** moet een **overleg** onder de afgevaardigden van de inrichtende machten voorafgaan (art. 5).
- **Erkenning** is gekoppeld aan het respecteren van internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens (art. 6).
- Om te worden erkend als centrum voor volwassenenonderwijs, moet een instelling van het officieel onderwijs voldoen aan artikel 6bis van de schoolpactwet (open karakter; leerplannen van het gemeenschapsonderwijs, OVSG of POV volgen of eigen leerplannen ermee verenigbaar; een schoolwerkplan, schoolreglement en schoolboeken gebruiken in overeenstemming met het open karakter; begeleid worden door de begeleidingsdienst van het Gemeenschapsonderwijs, OVSG of POV).
- Om te worden erkend als centrum voor volwassenenonderwijs, moet een instelling van het vrij onderwijs voldoen aan artikel 6quater van de schoolpactwet.
- De inrichtende machten zijn bevoegd om onder de voorwaarden genoemd in artikels 6quater en 24 § 2 (structuur conform wet of decreet, goedgekeurd **leerplan**, verantwoordelijke inrichter, hygiëne en bewoonbaarheid lokalen, materieel en uitrusting voldoen aan pedagogische vereisten, gezondheidstoestand personeel, verlofregeling) van rechtswege geldende **studiebewijzen** toe te kennen. Zowel het bereiken van de eindtermen als van de eigen leerplandoelstellingen vormen de beoordelingsgrond voor het slagen. De vrije personeelskeuze waarborgt mee de realisatie van de eigen leerplandoelstellingen.
- De erkenning van een CVO kan slechts worden opgeheven door de Vlaamse Regering op voorstel van de inspectie wanneer het CVO niet voldoet aan de eindtermen of specifieke eindtermen. Niet voldoen aan vakoverschrijdende of attitudinale eindtermen kan leiden tot het geheel of gedeeltelijk opheffen van de subsidiëring / financiering.
- De schoolpactwet levert ook een wettelijke basis voor de **verlofregeling** van de centra (art. 7).
- De grondwettelijke vrijheid van onderwijs impliceert het **recht op subsidiëring** van het gesubsidieerd onderwijs en het recht op financiering van het Gemeenschapsonderwijs. De subsidie- en financieringsvoorwaarden mogen niet wezenlijk afbreuk doen aan die vrijheid. De subsidiëring / financiering is gegarandeerd voor wie aan de wettelijke normen beantwoordt (art. 3).
- Werkingstoelagen worden niet toegekend aan de besturen van het OSP (zie art. 32 § 3), vermits de inschrijvingsgelden moeten worden aangewend voor de werkingskosten. Het principe van het **inschrijvingsgeld** in het OSP is bepaald in art. 12. De Vlaamse Gemeenschap betaalt **aan de inrichtende macht** de inschrijvingsgelden van vrijgestelden. Uit de praktijk blijkt dat de bij decreet vastgestelde maximale inschrijvingsgelden doorgaans niet volstaan om de werkingskosten te dragen. Daarom moet opnieuw gepleit worden voor werkingstoelagen (zie verder in de tekst onder punt 5.2).
- De grond van de toelage- / financieringsregeling (art. 25 - zie ook art. 47 decreet volwassenenonderwijs) bestaat erin dat de kosten van het verstrekken van onderwijs ten laste vallen van de besturen. In uitvoering van de vrijheid van onderwijs zijn het **de besturen die weddes / weddetoelagen en werkingstoelagen / dotaties ontvangen** voor de structuuronderdelen die aan de wettelijke voorwaarden voldoen.

De schoolpactwet reikt een geheel van aanvaardbare erkennings- en subsidiërings- / financieringsvoorwaarden aan. Ze is de basis voor de betaling van weddes / weddetoelagen aan het personeel van het OSP.

- De bezoldigingen van het personeel moeten minstens gelijk zijn aan de weddes / weddetoelagen. (art. 26 - art. 27 zegt aan wie en volgens welk prestatiestelsel; art. 28 stelt de voorwaarden voor betoelaging, o.m. principe bevoegdheidsbewijzen; art. 29 stelt weddetoelage gelijk aan wedde; art. 31 één stelsel voor ziekte- en bevallingsverlof).
- Art. 36 stelt dat de procedures inzake aanneming van werken moeten worden gerespecteerd.

4 De kwaliteitszorg in het volwassenenonderwijs

De conceptnota beschrijft 4 actoren in de kwaliteitszorg van het volwassenenonderwijs, met elk een specifieke taakomschrijving: het Vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs (VOCVO), de kwaliteitszorg op centrum- en op consortiumniveau en de inspectie, en geeft aan dat nog moet uitgemaakt hoe de pedagogische begeleidingsdiensten zicht tot deze 4 actoren zullen verhouden.

De raad juicht het voornemen van de minister toe om te voorzien in een degelijke begeleiding en ondersteuning voor het hele volwassenenonderwijs. De verwachtingen van de centra t.a.v. begeleiding en ondersteuning zijn hoog. De CVO's in het bijzonder hopen op veel krachtiger uitgebouwde begeleidings- en ondersteuningsvoorzieningen dan nu het geval is. De CBE's rekenen erop dat alle begeleidings- en ondersteuningstaken die het Vlaams Ondersteuningscentrum voor de Basiseducatie (VOCB) nu verzorgt, ook in de toekomst verzekerd blijven.

De raad onderschrijft de uitgangspunten uit de conceptnota onder de punten 7.1.2 en 7.1.3.

Over de vier actoren inzake kwaliteitszorg in het volwassenenonderwijs, wenst de raad enkele overwegingen mee te geven.

4.1 Het "Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs" (VOCVO)

De conceptnota lanceert de idee om het huidige VOCB om te vormen naar een begeleidings- en ondersteuningscentrum voor het hele volwassenenonderwijs. De raad heeft vragen bij de opportuniteit en de haalbaarheid van dit VOCVO-concept:

- De taakstelling van het "VOCVO", zoals in de conceptnota beschreven, bevat heel wat overlappingen met die van de pedagogische begeleidingsdiensten.
- De deskundigheid die vereist is voor de begeleiding van CBE's, is van een andere aard dan voor de begeleiding van CVO's.
- Dat de werking van het VOCVO kan gefinancierd worden met de bestaande middelen van het VOCB en BIS, terwijl de taakstelling uitgebreid zou worden tot een kwalitatieve begeleiding en ondersteuning van 124 CVO's, lijkt de raad niet realistisch.

Daarom stelt de raad in dit advies een **alternatief concept** voor de begeleiding in het volwassenenonderwijs voor, dat vertrekt van de huidige realiteit:

- CVO's die aangesloten zijn bij een onderwijskoepel, worden begeleid door hun respectieve begeleidingsdiensten
- CVO's die niet aangesloten zijn bij een onderwijskoepel, hebben geen begeleidingsdienst ter beschikking
- CBE's worden ondersteund door het VOCB.

Het concept van de raad voorziet 2 centrale organen:

- Platform voor de Begeleiding van het Volwassenenonderwijs (PlaBeVo)
- Vlaams Ondersteuningscentrum voor de Basiseducatie (VOCB)

4.1.1 Platform voor de Begeleiding van het Volwassenenonderwijs (PlaBeVo)

Het PlaBeVo wordt opgericht door de 4 decretale pedagogische begeleidingsdiensten (PBD) als samenwerkings- en overlegplatform voor de begeleiding en ondersteuning van de CVO's en wordt gestuurd door de 4 decretale PBD.

Het PlaBeVo neemt de volgende taken op voor zowel de CVO's die bij koepels aangesloten zijn als voor onafhankelijke CVO's:

- begeleiding, met name:
 - ondersteuning bij de implementatie van het nieuwe decreet volwassenenonderwijs
 - ingaan op begeleidingsvragen(in de mate van het mogelijke)
 - projectenaanbod
- organisatie van nascholing en studiedagen;
- curriculumontwikkeling;
- ondersteuning bij de ontwikkeling van modulaire trajecten, als ze op initiatief van centra tot stand komen;
- ondersteuning van de implementatie van elektronisch ondersteund leren in de centra;
- uitwisseling van expertise.

Begeleidingsvragen van CVO's die bij een koepel aangesloten zijn, worden gericht aan de respectieve pedagogische begeleidingsdienst. Deze kan:

- zelf ingaan op de vraag, of
- de vraag doorspelen aan PlaBeVo, waar een begeleidingsstrategie wordt afgesproken; vakgebonden begeleidingsvragen worden opgenomen door begeleiders die ook instaan voor de vakbegeleiding secundair onderwijs en worden dus doorgespeeld aan een PBD die over de juiste competenties beschikt. Dit gebeurt in regie van de systeembegeleider van de eigen begeleidingsdienst waar het vragende CVO bij is aangesloten. Hiervoor wordt tussen alle betrokkenen een begeleidingsovereenkomst afgesloten.

De onafhankelijke CVO's kunnen met hun begeleidingsvragen terecht bij PlaBeVo, dat voor deze centra een aanspreekpunt voorziet. Wanneer PlaBeVo kan ingaan op de vraag, wordt een begeleidingsplan opgesteld.

Voor de omkadering en werkingsmiddelen van dit begeleidings- en ondersteuningsplatform meent de raad dat dit concept haalbaar is, als de PBD's en de overheid een evenredige inbreng doen.

De omkadering zou dan bestaan uit 3 fracties:

- elke PBD duidt systeembegeleiders voor het volwassenenonderwijs aan die samenwerken in PlaBeVo, maar personeelslid blijven van hun respectieve PBD;
- de overheid voegt (via de PBD) evenveel bijkomende omkadering toe;
- er wordt een berekening gemaakt van de totale potentiële begeleidingsbehoefte van de onafhankelijke CVO's en de daarvoor noodzakelijke omkadering. Die wordt (via de PBD) toegevoegd aan PlaBeVo.

De werkingsmiddelen zouden zijn samengesteld uit 4 onderdelen:

- de werkingsmiddelen verbonden aan het inzetten van de systeembegeleiders van de decretale PBD;
- bijkomende werkingsmiddelen voor de toegevoegde omkadering;

- bijkomende werkingsmiddelen voor de extra omkadering voor de begeleiding van de onafhankelijke CVO's;
- middelen betaald door onafhankelijke CVO's wanneer er bijkomende vragen zijn bovenop wat voorzien is in de **beheersovereenkomst** (in zoverre PlaBeVo kan ingaan op deze vragen).

De overheid en de vier decretale begeleidingsdiensten sluiten een beheersovereenkomst af over:

- de toegevoegde omkadering en hun werkingsmiddelen;
- de extra omkadering en werkingsmiddelen voor de begeleiding van de onafhankelijke CVO's.

4.1.2 VOGB

In het concept van de raad zou het VOGB al zijn huidige begeleidings- en ondersteuningsopdrachten ten aanzien van de CBE's behouden, waaronder

- de begeleiding op systeemniveau;
- het coördineren van het nascholingsaanbod en de organisatie van nascholing voor coördinatoren, lesgevers en administratieve medewerkers;
- een gewaarborgd ondersteuningsaanbod voorzien en een vraaggestuurde ondersteuning bieden via vakgroepen, individuele begeleiding van CBE's, het organiseren van het overleg tussen de coördinatoren;
- ondersteuning bij de ontwikkeling van leerplannen en leermiddelen, het opzetten van vernieuwende concepten en de ontwikkeling van referentiekaders en lesmateriaal;
- visie-ontwikkeling op het vlak van onderwijs, opleiding en vorming van laaggeschoolde volwassenen;
- een informatie- en communicatiebeleid (bibliotheek, publicaties, nieuwsbrieven, enz. over onderwijs, opleiding en vorming van laaggeschoolde volwassenen);
- het uitgeven van de wekelijkse krant "Wablieft".

De raad vindt het een pluspunt dat in dit alternatief concept het pluralistisch en niet-netgebonden karakter van de CBE's, ook in het ondersteuningscentrum duidelijk kan blijven.

4.1.3 Bruggen tussen PlaBeVo en VOGB

De raad vindt een structurele samenwerking tussen het VOGB en PlaBeVo nodig. De vorm en de inhoud van deze samenwerking kunnen het voorwerp uit te maken van de beheersovereenkomst, indien de overheid daarvoor specifieke middelen voorziet. In het andere geval kan men deze samenwerking vorm geven via projecten.

4.1.4 Conclusie

De raad vindt dat zijn alternatief concept tegemoet komt aan zijn bemerkingen ten aanzien van het VOCVO-concept:

- de taakstelling van en de relatie tot de PBD is duidelijk;
- de specificiteit van de basiseducatie komt ook in de begeleiding en ondersteuning tot haar recht;
- financieel oogt het alternatief concept zeer realistisch en uiteindelijk vrij bescheiden. De raad merkt nog op dat de vraag naar extra begeleiders voor het

volwassenenonderwijs, uiteraard niet ten koste kan gaan van de middelen van de centra zelf.

4.2 De kwaliteitszorg op centrumniveau

De raad onderschrijft het principe van de interne kwaliteitszorg op centrumniveau, maar vraagt zich af hoe dat in een decreet verder zal vertaald worden, vermits uniformisering niet de bedoeling kan zijn. Hij beaamt dat interne kwaliteitszorg afdwingbaar moet kunnen zijn, en vindt dat de centra die IKZ hetzij via een instrument van hun keuze, hetzij via andere methoden of vormen van zelfevaluatie, moeten kunnen verwezenlijken.

4.3 De kwaliteitszorg op consortiumniveau

Op het eerste gezicht ziet de raad de regionale dimensie van interne kwaliteitszorg niet in. Indien de samenwerkende partners van een consortium kwaliteitszorg evenwel als een opdracht zien en daarvoor een professionele bestaffing wensen te ontwikkelen, kan deze desgevallend aan de centra ook nuttige service verlenen. Het consortium kan het medium zijn om expertise te delen.

Dat elk consortium een vorm van interne kwaliteitszorg t.a.v. zijn eigen werking zou uitwerken, uiteraard in functie van de taken die de partners bij het consortium hebben gelegd, vindt de raad evident.

4.4 De inspectie

De raad onderschrijft het concept dat de overheid voorstelt.

Bij een “integrale” benadering van het extern toezicht (consortium en alle daaraan verbonden centra), moet men er wel over waken dat het aanspreekpunt steeds de inrichtende machten zijn en dat het ook de inrichtende machten zijn aan wie de resultaten van het inspectiebezoek worden overgemaakt.

Een “integrale” benadering van het extern toezicht mag niet leiden tot een “ranking” van centra.

Wat het extern toezicht op het Platform voor de Begeleiding van het Volwassenenonderwijs en het VOCB betreft, vindt de raad dat zowel met het PlaBeVo als met het VOCB een beheersovereenkomst met de minister moet worden afgesloten, en dat de nodige controle via deze beheersovereenkomst kan gebeuren.

5 De financiering van het volwassenenonderwijs

5.1 Het globaal budget voor het volwassenenonderwijs

De raad neemt kennis van het feit dat, op basis van een nota van de minister van Begroting³, het groeipad voor de komende jaren inzake cursisten in het volwassenenonderwijs, vanaf 2007 is vastgelegd op 2% percent (tegenover 5.2% in voorgaande jaren). Deze daling staat haaks op de engagementen inzake levenslang en levensbreed leren, die Vlaanderen tot op heden is aangegaan, met name

- om de participatie aan levenslang en levensbreed leren minstens tot op het niveau van het Europese gemiddelde te brengen;
- om, zoals onderschreven in het Pact van Vilvoorde,
 - tegen 2010 minstens 10 procent van zijn bevolking tussen de 25 en 65 jaar te laten deelnemen aan permanente vorming;
 - tegen 2010 het aantal functioneel geletterden en het aantal personen met ICT-vaardigheid naar meer dan 75% van de bevolking te brengen;
 - een gunstig effect te genereren op de werkzaamheidsgraad van de Vlaamse bevolking, die tegen 2010 de 70% moet benaderen;
- om, zoals onderschreven in de nieuwe Europese richtsnoeren, een participatie van 12,5% (i.p.v. de oorspronkelijke 10%) te realiseren tegen 2010;
- om, zoals onderschreven in het "Vlaams actieplan Europese werkgelegenheidsrichtsnoeren", te bewerkstelligen dat op jaarbasis, één op de twee werknemers zou deelnemen aan opleiding;
- om uitvoering te geven aan het strategisch plan geletterdheid.

Dit gegeven baart de raad de grootste bezorgdheid.

Zowel voor de basiseducatie als voor het onderwijs voor sociale promotie pleit de raad voor een budget dat in verhouding staat tot de opdrachten en de noden, en voor een noodzakelijke inhaalbeweging voor de CBE's, zonder dat deze ten koste gaat van de CVO's. De raad wijst erop dat in de voorbije jaren de gemiddelde stijging van de uitgaven (in absolute cijfers) van de Vlaamse onderwijsbegroting voor het volwassenenonderwijs, jaarlijks om en bij de 10% bedroeg. Een vergelijking van de begrotingscijfers van 2000 t.o.v. 2005 (1ste begrotingscontrole) geeft volgend resultaat (in duizend euro):

	2000	2005	gemiddelde jaarl.stijging
Onderwijs voor sociale promotie	124908	201101	9,99%
Basiseducatie	14995	18736	4,56%
Begeleid individueel studeren	2812	2685	-0,92%
Totaal OSP+BE+BIS	142715	222522	9,29%

Welk financieringsmechanisme er in de toekomst ook wordt gevonden, het is duidelijk dat, in het licht van de ambitieuze vooruitzichten van de Europese en Vlaamse overheden, er méér middelen nodig zullen zijn om het volwassenenonderwijs van de toekomst op een

³ Vlaams Parlement, zitting van 13/06/2005, stuk 17/A (2004-2005) - Nr.1-C. Toelichting bij de aanpassing van de middelenbegroting en de algemene uitgavenbegrotinguitgavenvergroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2005_meerjarenbegroting 2006-2009, punt 2.5.5.

kwalitatieve manier verder uit te bouwen, rekening houdend met de maatschappelijke noden en verwachtingen. Een herverdeling van de huidige middelen kan geen optie zijn.

De herverdeling van middelen die de conceptnota beoogt via de consortia, beantwoordt dan ook niet aan de verwachtingen van de raad.

De raad is van mening dat de middelen voor de volle 100% naar de centra zelf moeten blijven gaan en dat de basisfinanciering van de centra vooraf duidelijk moet zijn op basis van delers en desgevallend andere parameters (zie 5.2b hieronder). De centra moeten vervolgens voor hun regio via overleg tot bindende afspraken komen inzake het onderwijsaanbod, en kunnen – voor zover zij dit wensen – ook andere taken op “consortium-niveau” opnemen, met de middelen die de centra zelf daar in die regio en binnen dat samenwerkingsverband willen voor samenleggen. Die engagementen van de betrokken centra dienen het voorwerp uit te maken van een convenant.

De raad onderschrijft wel het principe dat bepaalde taken op “consortiumniveau” worden aangestuurd vanuit beheersovereenkomsten met de overheid, op basis van de beleidsprioriteiten van de minister, en/of in functie van nieuw gedetecteerde behoeften, en met de extra middelen die de overheid daarvoor ter beschikking zal stellen aan die centra die zich hiertoe in de beheersovereenkomst geëngageerd hebben.

5.2 Basisfinanciering van de centra

De raad merkt op dat heel de basisfinanciering afhangt van de “nader te bepalen deler”. Zolang de delers per studiegebied niet gekend zijn, kan hij er zich dan ook niet over uitspreken. Het is bovendien niet duidelijk welke criteria men zal hanteren om de delers te bepalen.

De raad formuleert nog aandachtspunten:

a Overdraagbaarheid van de gegenereerde leraarsuren over alle studiegebieden heen is een goed principe dat volgens de conceptnota en ook volgens de raad moet behouden worden in het nieuwe decreet. Naast een mogelijke herverdeling van niet-aangewende leraarsuren via het consortium, pleit de raad voor overdraagbaarheid van leraarsuren naar het volgende schooljaar, wat ook mogelijk is in het SOVL. De raad geeft hiervoor de volgende argumenten:

- In een doorgedreven modulair georganiseerd onderwijs kent een centrum zijn eventuele “overschot” aan leraarsuren pas op het einde van het werkjaar!
- In het kader van een meerjarenplanning moet een centrum de mogelijkheid hebben om uren over te dragen.

De raad wenst ook de mogelijkheid te behouden dat centra leraarsuren overdragen aan een ander centrum van het eigen net, dat niet tot het consortium behoort. Elk principe van overdracht van leraarsuren moet het voorwerp uitmaken van lokaal overleg.

De raad onderschrijft de idee om op consortiumniveau te overleggen hoe elk centrum zijn uren gaat gebruiken, en waarbij elk centrum zijn autonomie behoudt om zijn eigen uren aan te wenden.

b De conceptnota geeft aan dat de overheid de nieuwe delers zal bepalen op basis van de ervaringen van de laatste vijf jaar.

- De raad vraagt zich af hoe die ervaringen van de laatste vijf jaar in rekening zullen genomen worden. De raad wijst erop dat men niet alleen rekening moet

houden met de naakte cijfers over groepsgrootte, maar ook moet nagaan hoe die groepsgrootten tot stand gekomen zijn op centrumniveau. Het organiseren van kleine lesgroepen kan bijv. samenhangen met de specificiteit van een opleiding en/of van een doelgroep, maar veroorzaakt *de facto* grotere groepen in andere opleidingen en/of voor andere doelgroepen die het centrum bedient.

- De raad vraagt decretale delers, teneinde een minimum aan continuïteit in het beleid te verzekeren.
- De raad vraagt dat op basis van criteria als infrastructuur, veiligheid of specifieke cursistenbegeleidingsnaden, bepaalde studiegebieden een lagere deler zouden krijgen dan hun huidige deler om het effect van het wegvallen van de historische forfaits te ondervangen.
- De raad pleit ervoor om na te gaan in hoeverre in een financieringsmechanisme voor het volwassenenonderwijs ook nog andere parameters kunnen worden opgenomen; de raad denkt hierbij o.m. aan het toekennen van een gewicht aan bepaalde doelgroepen, het in rekening nemen van de bevolkingsdichtheid van een regio, ...

c De conceptnota geeft aan dat de berekening van het aantal lesuren-cursist zo moet aangepast worden dat de centra aangemoedigd worden de uitval van cursisten zo laag mogelijk te houden. De raad ziet hierin een aanzet voor outputfinanciering, maar vindt outputfinanciering géén wenselijke evolutie:

- in Nederland loopt een evaluatie, die laat vermoeden dat men van outputfinanciering zal terugkomen, o.m. omwille van de fraudegevoeligheid van het systeem;
- het risico dat centra toegevingen doen aan de kwaliteit van de opleiding om hun financiering te kunnen behouden is reëel;
- het risico dat centra selectiever tewerk zullen gaan bij de werving van cursisten, en dat de meest kwetsbare doelgroepen daar als eerste het slachtoffer van zijn, is eveneens reëel. Outputfinanciering is niet verzoenbaar met een doelgroepenbeleid.

De raad onderschrijft wel de bekommernis om een systeem te vinden waarmee men cursisten zo ver mogelijk kan meenemen. De raad stelt in dit verband een aantal positieve tendenzen vast:

- centra willen meer en meer aandacht besteden aan trajectbegeleiding;
- centra hanteren geleidelijk aan meer voor volwassenen aangepaste evaluatievormen ;
- meer en meer centra leveren via hun interne kwaliteitszorg maximale inspanningen om uitval te vermijden;
- meer en meer wordt met (korte) modules gewerkt, wat meer mensen tot aan de eindmeet (per module) zal brengen.

De raad wijst erop dat een deel van de uitval in het volwassenenonderwijs ook te wijten is aan schoolexterne factoren. Hij wijst er tenslotte op dat er, vooral voor de zwakste doelgroepen, heel wat randvoorwaarden nodig zijn om hen tot leren te brengen en om hen te begeleiden om vol te houden.

d De conceptnota voorziet een puntenenveloppe per centrum voor het bestuurs- en administratief personeel (naast het ambt van directeur) op basis van het aantal lesuren-cursist.

- De raad merkt op dat dit mechanisme voor de centra basiseducatie volledig nieuw is en nog veel vragen oproept (bijv. Van welke deelnemersuren zal men vertrekken? Welke “delers” zal men hanteren voor de basiseducatie?) Zolang hierover niet meer duidelijkheid is, kan de raad zich niet uitspreken over de basisfinanciering van deze centra.
 - Voor de CVO's onderschrijft de raad het principe van de puntenenveloppe, die volledig besteed wordt aan omkadering, en waarmee het centrum zelf keuzes maakt in functie van zijn noden en de opties, op voorwaarde dat de puntenenveloppe voldoende ruim is (d.w.z. toelaat minimaal in hetzelfde volume omkadering te voorzien als in het huidige decreet het geval is). Teneinde het beleidsvoerend vermogen en het management van centra te stimuleren, suggereert de raad om de puntenwaarde die nodig is voor het creëren van het ambt van adjunct-directeur, te verlagen.
 - De raad vindt het positief dat er een studie loopt over het vinden van objectiveerbare elementen voor de omkadering, en meent dat op basis daarvan een rechtvaardiger toewijzing moet kunnen gebeuren.
 - Hij gaat er bovendien van uit dat het volume van de opdrachten dat door schaalvergroting op basis van art. 76 van het huidige decreet is gerealiseerd voor de CVO's, behouden blijft, zowel voor fusies van de voorbije jaren als voor toekomstige fusies.
- e In de financiering van de centra vermeldt de conceptnota een percentage pedagogische omkadering. De raad onderschrijft dat alle voorbeelden die de conceptnota opsomt, tot de kernopdracht van de centra behoren. Het is de raad niet echt duidelijk of het hier al dan niet om “aanvullende middelen” gaat. Indien dit een percentage is dat wordt afgenomen van het leraarsurenpakket dat de centra verwerven (op basis van het mechanisme van lesuren cursist en delers), vindt de raad niet dat de overheid per centrum een percentage moet bepalen. De raad gelooft in de bestuurskracht en de optimalisatie van het kwaliteitszorgbeleid van de centra. De raad wijst er ook op dat de aanwending van die leraarsuren voor pedagogische omkadering ook lokaal moet worden onderhandeld, en moet kaderen in het beleidsplan van het centrum.
- f De conceptnota bestendigt de huidige situatie van de CVO's inzake werkingsmiddelen.
- De raad wijst erop dat een financiering louter op basis van de ontvangen inschrijvingsgelden niet voor alle studiegebieden houdbaar is en vraagt om voor bepaalde studiegebieden extra werkingsmiddelen te voorzien.
- De raad vraagt ook om alle kanalen voor de financiering/subsidiëring van de infrastructuur van de centra toegankelijk te houden (bijv. DIGO) of toegankelijk(er) te maken (bijv. RTC's).
- De raad vraagt dat ook het volwassenenonderwijs in aanmerking zou komen voor de toekenning van de premies aan de scholen voor opleidingen voor knelpuntberoepen.
- g De conceptnota stelt voor om de terugbetaling van de “gederfde” inschrijvingsgelden van de cursisten die vrijgesteld zijn van het betalen van inschrijvingsgeld, voortaan jaarlijks via een forfaitair bedrag op het niveau van het consortium te regelen.
- De raad gaf hoger in zijn ontwerpadvies al aan dat hij vindt dat de middelen, dus ook de gederfde inschrijvingsgelden, rechtstreeks aan de centra toekomen.

Voor wat het werken met een forfait betreft, heeft de raad weliswaar enig begrip voor de argumenten die de conceptnota aanhaalt, maar hij ziet niet in hoe het werken met een forfait de procedures voor het Rekenhof kan verlichten.

De raad vreest dat een forfait een ontmoedigend en desactiverend effect zou hebben op het aantrekken van cursisten die tot die doelgroepen behoren.

De raad wijst erop dat ook de huidige regeling voor de centra geen stimulans is voor het aantrekken van dit soort doelgroepen. De raad stelt daarom voor om, met behoud van de huidige categorieën van vrijgestelde cursisten, voor bepaalde studiegebieden het maximumbedrag van het wettelijk inschrijvingsgeld terug te betalen aan de centra.

Indien men toch zou opteren voor een forfaitaire regeling, dan vindt de raad dat men niet moet uitgaan van de laatst uitgekeerde bedragen, maar van de bedragen waarop de centra recht hadden in de laatste referentieperiode voorafgaand aan de inwerkingtreding van het nieuwe decreet.

- h De raad acht het wenselijk dat alle opleidingen basiseducatie voor de cursist gratis blijven, niet alleen omdat dit drempelverlagend werkt, maar ook om geen onnodige bijkomende administratie te creëren. Om te voorkomen dat financiële overwegingen vanwege kandidaat-cursisten de toeleiding zouden verstoren, verwacht de raad dat overleg en bindende afspraken op consortiumniveau noodzakelijk zullen zijn.
- i De raad spreekt zich in principe niet uit over personeelsaangelegenheden. Hij is zich evenwel bewust van de fundamentele wijzigingen die de conceptnota ontvouwt. De raad wenst er in dit verband op te wijzen dat de personeelsleden van de CBE's, die nu een centrumopdracht hebben binnen een 38-urenweek, hiervoor op het centrum zelf over de nodige werkruimte en uitrusting beschikken, en dat zij deze ook in de toekomst willen behouden. De raad acht het logisch dat een werkgever het personeelslid dat hij tewerkstelt, de nodige accommodatie kan aanbieden op zijn minst gedurende het aantal uren dat hij voor hem werkt. Voor de besturen van de CVO's is het onmogelijk om aan hun personeelsleden deze accommodatie te bieden buiten hun effectieve lesopdracht.

De raad wijst er tenslotte op dat centra die níét tot een consortium toetreden, in hun basisfinanciering niet onredelijk mogen benadeeld worden ten opzichte van de centra die wel toetreden. Een eventueel verschillende financieringsregeling moet gericht zijn op een oorbaar doel, objectief en redelijk verantwoord, moet pertinent zijn en niet onevenredig met het beoogde doel. De decreetgever kan samenwerkingsverbanden tussen de CVO's bevorderen, maar hij kan hierbij geen onderscheid maken tussen netgebonden en netoverschrijdende samenwerkingsverbanden⁴.

5.3 Financiële stimuli voor cursisten

Indien de overheid de participatie aan levenslang en levensbreed leren wil verhogen, suggereert de raad om aan de vraagzijde de nodige *incentives* te voorzien.

⁴ De raad verwijst hiermee naar een aanvullend advies dat de Raad van State op 30/11/1993 uitbracht over het voorontwerp van bijzonder decreet betreffende het bestuur van de officiële hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap en over en voorontwerp van decreet betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap (L. 22.943/1), p. 15.

De raad denkt hierbij bijv. aan het verderzetten van de systemen van opleidingscheques voor werknemers en werkgevers en aan de premies voor opleidingen voor knelpuntberoepen.

De raad ziet ook mogelijkheden in bijv. het concept van “leerrechten”, waarbij men aan bepaalde doelgroepen een krediet geeft dat op om het even welk moment in het leven kan worden opgenomen.

Ook voor cursisten met bijzondere onderwijsbehoeften zou “inclusief volwassenenonderwijs” dankzij de toekenning van de nodige “leerrechten” een realistischer optie kunnen worden dan vandaag het geval is.

5.4 Financiering en omkadering consortia

De conceptnota kent aan het consortium middelen en personeel toe.

De raad formuleert hierover een ten gronde verschillende visie (zie ook hierboven onder punt 3): aan de consortia wordt géén omkadering toegekend, tenzij de partners in het consortium dit zelf zouden willen. Het is dus wel belangrijk dat die mogelijkheid wordt opengehouden en dat daartoe een decretaal kader wordt gecreëerd, dat niet strijdig is met het bijzonder decreet van het Gemeenschapsonderwijs noch met de wetten en decreten van toepassing op het officieel gesubsidieerd onderwijs.

Monique De Ridder
secretaris

Jos Blendeman
voorzitter